

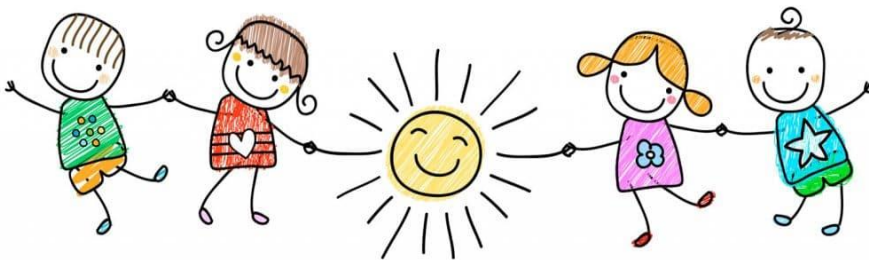
PÄIVÄKOTI SATUMETSÄN

KEPSU eli kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma KUKAAN EI JÄÄ YKSIN

Kasvattajan tulee toimia kiusaamista ennalta ehkäisevästi, tunnistaa kiusaaminen ja puuttua siihen yhdessä sovitulla tavoilla. Oheiseen suunnitelmaan on kirjattu, miten Satumetsässä määritellään kiusaaminen, miten kiusaamista pyritään ennalta ehkäisemään ja miten siihen puututaan. Oheinen suunnitelma on tehty täydentämään päiväkodin yksikkövasua.

KIUSAAMISEN MÄÄRITTELY JA TUNNISTAMINEN:

Lapsen fyysinen ja henkinen turvallisuus on aina aikuisen vastuulla ja hänen tulee aktiivisesti havaita lapsen kokemuksia ja hän on velvollinen puuttumaan kiusaamistilanteisiin. Kiusaamiseksi määritellään, kun lapsi joutuu toistuvasti kielteisten tekojen kohteeksi. Kiusaamiselle on tyypillistä tietoisuus ja tahallisuus. Usein kyseessä on ryhmäilmiö, jossa syntyy erilaisia rooleja: kiusaaja, kiusattu, apuri, kannustaja, puolustaja sekä hiljainen hyväksyjä. Kiusaamiseen liittyy vallankäyttöä. Jokainen lapsi kokee asioita eri tavalla, joten kiusaamista ei voi määritellä suoraan tekojen vaan lapsen kokemuksen kautta. Tärkeää on lapsen kokemus, joka pitää ottaa vakavasti. Yksittäinenkin kiusaamisen kokemus tulee käsitellä lapsen kanssa. Kasvattaja toimii lapsen tulkkina, koska lapselta saattaa puuttua sanat kokemuksensa kertomiseen. Kiusaaminen pitää erottaa erimielisyyksistä ja riidoista, joiden selvittämisessä, käsittelyssä ja tilanteessa toimimisessa lapsi tarvitsee aikuisen tukea, mallia ja apua tilanteen vaatimalla tavalla.

Fyysinen kiusaaminen

- sylkeminen, pureminen
- lyöminen, potkiminen, töniminen, kamppaaminen
- repiminen, leikkien hajottaminen, estäminen, nipistely
- kivien, lumen ja hiekan heittäminen
- tavaroiden heittäminen

Sanallinen kiusaaminen

- nimittely, hännääminen
- huutaminen, karjuminen
- lällättely
- ilkeiden asioiden sanominen, arvosteleminen (vaatteet, hiukset ym.)

Psyykinen kiusaaminen

- leimaaminen
- uhkailu, kiristäminen
- pois sulkeminen, leikin sääntöjen muuttaminen
- ilveily, ilmeily, matkiminen
- vähättely, välinpitämättömyys
- puhumatta jättäminen, kuiskuttelu
- vahingolle, väärille vastauksille tai virheille nauraminen

KIUSAAMISEN ENNALTAEHKÄISYN TAVAT:

Lapsella tulee olla turvallinen varhaiskasvatusympäristö ja mahdollisuus ystävyysuhteisiin.

Turvallisuuden tunteen ja ystävyysuhteiden luomiseen kuuluvat:

- hyvät käytöstavat, oikean ja väärän erottaminen
- hyvän ilmapiirin ja me-hengen luominen
- hyväksytyksi kokemisen tunne, oikeus positiiviseen vuorovaikutukseen
- oikeudenmukaisuus on sitä, että jokainen lapsi saa itselleen tarpeellisen määrän huomiota, tukea ja kannustusta
- lasten kanssa keskustellaan ystävydestä
- Päiväkoti Satumetsän hyvän mielen ohjeet (liite)
- kiusaamisen kokemisesta, tunteista ja seurauksista puhutaan lasten kanssa
- lapsia kannustetaan kertomaan: Kiitos kun kerroit
- jokaiseen kielteiseen vuorovaikutustilanteeseen puututaan heti
- lasten vanhempia rohkaistaan ottamaan puheeksi lapsen kertoma kokemus päiväkodissa

Aikuisen toimintatapoja:

- lapsen ohjaaminen leikkikaverin valinnassa
- porrastaminen toiminnassa: pienryhmät
- aikuisen läsnäolo, kuuntelu ja havainnointi toiminnassa sekä sisällä että ulkona
- aikuisen sanoittaminen, tilanteiden selvittäminen
- havaintojen kirjaaminen muistin tueksi
- aikuisen osallisuus leikeissä
- aikuisen puuttuminen kiusaamisen tilanteeseen aina kun kuulee, näkee tai joku kertoo
- tunteiden käsittely lasten kanssa
- vuorovaikutusleikkiryhmät
- ristiriitojen käsittely lasten kesken ja koko ryhmän kanssa
- tarinat, sadut, draama
- huomaa hyvä
- positiivinen kannustus
- kehu, peukku ja kiitos

TOIMINTA KIUSAAMISTILANTEESSA

Kiusaamiseen puututaan heti tilanteen vaatimalla tavalla (turvallisuus)

- aikuinen ottaa vastaan kiusaajan ja kiusatun tunteet, lasta lohdutetaan ja tarjotaan syyliä
- aikuinen selvittää asiaa kaikkien osapuolien kanssa: eri näkemykset huomioiden
- sovittelu: anteeksi pyytäminen, asian korjaaminen mahdollisuuksien mukaan, anteeksi antaminen
- aikuisen tehtävä on ohjata lasta ja näyttää mallia, miten toisten lasten kanssa ollaan,
- aikuisen tehtävä on osoittaa vaihtoehtoiset toimintatavat
- hyvän mielen ohjeiden kertaaminen
- tilanteen käsittely koko lapsiryhmän kanssa: yhdessä oppiminen
- lapsen vanhempien kanssa keskustelu asiasta ja vanhempien pitäminen ajan tasalla tilanteesta
- vaihtolovelvollisuus
- havainnot kirjataan ylös kokonaistilanteen hahmottamiseksi ja ymmärtämiseksi

Tilanteesta tiedotetaan tiimiä sekä tarvittaessa muuta henkilökuntaa ja päiväkodin johtajaa

Tarvittaessa konsultoidaan asiassa varhaiskasvatuksen erityisopettajaa tai muita toimijoita

YHTEISTYÖ VANHEMPIEN KANSSA:

- vanhempien kanssa keskustellaan lapsen päivästä, tapahtumista, leikkikavereista
- vanhempia rohkaistaan kertomaan lapsen kokemuksista, kertomasta ja tunteista
- oheinen suunnitelma on varhaiskasvatussuunnitelman liitteenä ja suunnitelmasta tehdyt kaavakuvat ovat esillä molempien ryhmien ilmoitustauluilla.

ARVIOINTI:

- suunnitelmaa arvioidaan suunnitelmallisesti yksikön kevätarvioinnin yhteydessä ja muuten tarvittaessa